

atvērtība ir vērtība

Informatīvās kampaņas "Atvērtība ir vērtība" jaunumi
Decembris, 2020

Labdien!

2020. gads Sabiedrības integrācijas fonda (SIF) kampaņā "Atvērtība ir vērtība" veltīts dzimumu līdztiesības tēmai, uzrunājot darba devējus, jauniešus un sabiedrību kopumā. Šogad īstenojam informatīvās aktivitātes, rīkojam pasākumus un izcēlām labās prakses piemērus uzņēmēju un līdzcilvēku vidū, kas palīdz paskatīties uz dažādību plašāk un lauzt joprojām pastāvošos stereotipus par vienam vai otram dzimumam noteiktajām lomām privātajā dzīvē, darba vidē, kā arī karjeras un izglītības ceļā. Spēj viņš – spēj viņa. Spēj viņa – spēj viņš. Mūsu kampaņas saukļi un notikumi uzrunāja, aicināja izvērtēt savus uzskatus un arī raisīja asākas diskusijas.

Šis gads ir bijis izaicinājumu pilns. Tāpēc ir patīams prieks, ka, neskatoties uz "jauno realitāti" un veselības vārdā ierobežoto ikdienas dzīvi, mums izdevās paveikt daudz. Šajā ziņu lapā aicinu Jūs iepazīties ar "Atvērtība un vērtība" norisēm un materiāliem, kas noderēs ikvienam, kurš vēlas izprast dzimumu līdztiesības būtību un ieguvumus no tās.

SIF un kampaņas "Atvērtība ir vērtība" rīkotāju vārdā vēlos arī pateikties visiem šī gada kampaņas dalībniekiem, vēstnešiem, sadarbības partneriem un domubiedriem, kuri šajā nebūt ne vieglajā laikā veltīja savu laiku un enerģiju, dalījās zināšanās un bija tik drosmīgi, lai dalītos savā privātajā pieredzē. Paldies par pievienoto vērtību un iedvesmu!

"Atvērtība ir vērtība" ir ilgtermiņa kampaņa – nākamgad mūsu aktivitātes būs vērstas, lai mazinātu diskrimināciju vecuma dēļ, kas ir viena no biežākajām diskriminācijas izpausmēm gan Latvijas sabiedrībā, gan Eiropas Savienībā. Saskatīt un uzsvērt ieguvumus, ko dod gadu gaitā gūtās pieredzes daudzveidība – ar šo mērķi aicinām uz sadarbību visas organizācijas un uzņēmumus, kas ir gatavi iesaistīties un dot savu pienesumu atvērtākas sabiedrības veidošanā.

Lai gaiši un droši svētī Jūsmājās un uz tikšanos 2021. gadā!

Zaiga Pūce, Sabiedrības integrācijas fonda sekretariāta direktore

Attēls: Zaiga Pūce, Sabiedrības integrācijas fonda sekretariāta direktore

atvērtība
ir vērtība

SATURS

1. Kāpēc svarīgi runāt par dzimumu līdztiesību? 2
2. Labās prakses stāsti iedvesmo 3
3. Vārds "Atvērtība ir vērtība" vēstnešiem..... 5
4. "Stereotipu šovs": ar humoru pret aizspriedumiem 6
5. Kustības "Dažādībā ir spēks" jaunumi..... 7
6. Svētku prieks patvērum meklētāju un bēgļu bērniem..... 8
7. 2021. gads pret diskrimināciju vecuma dēļ 8

Kāpēc svarīgi runāt par dzimumu līdztiesību?

Kāpēc šī kampaņa bijusi svarīga un kāpēc ir jārunā par dzimumu līdztiesību un diskrimināciju dzimuma dēļ, vaicājam "Atvērtība ir vērtība" ekspertei, Latvijas Universitātes asociētajai profesorei Maritai Zitmanei.

Attēls:
asoc. prof. Marita Zitmane

Kādas ir sajūtas kopumā par kampaņā paveikto šogad?

Šis gads ir bijis izaicinājumiem pilns un daudziem, iespējams, ka pat mums visiem, ir nācies atteikties no kādām iecerēm vai plāniem. Tai pat laikā, Covid-19 radītie apstākļi ir veicinājuši diskusiju par pienākumu sadali ģimenē, par darba devēju atbalstu darba un ģimenes dzīves savienošanai.

Covid-19 patieso ietekmi mēs redzēsim vēl tikai pēc kāda laika. Kaut gan jau tagad ir skaidrs, ka tas ir ļoti palielinājis vardarbību ģimenē un vardarbību pret sievietēm. Pētījumi izgaismo arī nevienādo slodzi starp sievietēm un vīriešiem šajā laikā, mājas darbus, bērnu pieskatīšanas pienākumus uzliekot pārsvarā uz sievietes pleciem. Šī situācija diemžēl ietekmē arī sieviešu karjeras izaugsmi un darba produktivitāti. Covid ir izgaismojis to, cik noturīgas ir tradicionālās dzimtes lomas, kas saista sievieti ar privāto sfēru un aprūpi.

Kāpēc ir svarīgi runāt par dzimumu līdztiesību un diskrimināciju dzimuma dēļ?

Diskutējot par to, kā arguments par labu dzimumu līdztiesības nodrošināšanai, arvien biežāk izskan konkrētas izmaksas. Vairākos pētījumos ir aprēķināts, kādu ekonomisko svaru rada dzimumā balstītā diskriminācija, atšķirība ienākumos un vardarbība.

Eiropas dzimumu līdztiesības institūts (European Institute of Gender Equality) ir izveidojis speciālu metodiku, ar kuras palīdzību tiek noteiktas ar dzimumu saistītās vardarbības izmaksas.^[1] Pētījumā, kura mērķis bija noteikt un ieteikt piemērotas metodikas, lai izmēritu ar dzimumu un tuviem partneriem saistītās vardarbības izmaksas ES-28 dalībvalstīs, tika identificēti trīs galvenie izmaksu veidi: zaudētie ekonomiskie ieguldījumi; pakalpojumu sniegšana, ieskaitot veselības, juridiskoss, sociālos un specializētos pakalpojumus; un personiskā (fiziskā un emocionālā) ietekme uz upuri.

Secināts, ka uz dzimumu balstīta un tuvā partnera vardarbība, rada lielas izmaksas ekonomikai un sabiedrībai. Dzimumā balstītā vardarbība pret sievietēm Eiropas Savienībā gadā veido gandrīz 226 miljardu eiro izmaksas. Vardarbība pret sievietēm veido 87% no kopējām ar dzimumu saistītas vardarbības izmaksām ES, kas tiek lēstas gandrīz 256 miljardu eiro apmērā. Zaudējumi ekonomikai, ko iegūto traumu rezultātā nodara samazinājums produktivitātē, ir aptuveni 12% no kopējām izmaksām.

Savukārt Pasaulas banka (The World Bank) ir pētījusi gender pay gap izmaksas. Pētījumā secināts, ka globāli cilvēkkapitāla bagātības zudums dzimumu nevienlīdzības dēļ tiek lēsts 160,2 triljonu ASV dolāru apmērā. Ja vīriešu un sieviešu ienākumos pastāvētu līdztiesība, tad cilvēkkapitāla bagātība varētu pieaugt par 21,7% visā pasaulē un kopējā bagātība par 14%.^[2]

Savukārt OECD pētījums atklāj, ka dzimumu diskriminācija sociālajās institūcijās, tas ir, oficiāli un neoficiāli likumi, sociālās normas un prakses, kas ierobežo sieviešu tiesības un piekļuvi iespējām, pasaules ekonomikai izmaksā līdz 12 triljoniem ASV dolāru.^[3]

Diemžēl konkrēti dati par Latvijas ekonomikas zaudējumiem nav pieejami, jo šādi, specifiski mērījumi nav veikti. Bet spriežot gan pēc vardarbības izplatības datiem, gan segregācijas darba tirgū, atšķirības darba samaksā starp dzimumiem (14,1%), dzimumu nelīdztiesība rada zaudējumus valsts izaugsmei un ilgtspējai.

^[1] <https://eige.europa.eu/gender-based-violence/estimating-costs-in-european-union>

^[2] Wodon, Q., and B. de la Brière. 2018, *Unrealized Potential: The High Cost of Gender Inequality in Earnings. The Cost of Gender Inequality Notes Series*. Washington, DC: The World Bank.

^[3] OECD (2016). *The economic cost of gender-based discrimination in social institutions*.

Labās prakses stāsti iedvesmo

"Atvērtība ir vērtība" kampaņas ietvaros aizvien meklējam labās prakses stāstus darba devēju un līdzcilvēku vidū. Aicinām iepazīties ar trīs stāstiem, kas apliecina dažādības un atvērtības būtisko nozīmi privātajā un darba dzīvē.

Par mūsu algu sistēmu – mums ir atvērtā algu personālpolitika,

Attēls: ekrānšāviņi no "VUCA" video stāsta

Reklāmas aģentūra "VUCA" lauž stereotipus ar komunikāciju

Panākt vienlīdzību gan profesionālajā vidē, gan dzīvē pēc darbadienas beigām ir viens no mūsdienu sabiedrības lielajiem uzdevumiem. Tiesa, pastāv daudz atšķirīgu viedokļu par to, kas ir vienlīdzība.

Vai cīnīties par vienlīdzību nozīmē pielikt dzīvei tādas birkas kā “esmu feministe”, “vīrieši dominē” u. tml. un soļot pa dzīvi ar tematiskiem skaļiem saukļiem? Vai tomēr rūpēties par vienādām tiesībām un profesionālās izaugsmes iespējām ikvienam neatkarīgi no dzimuma, vecuma, rases, reliģiskās piederības vai seksuālās orientācijas? Vai mēs cīnāmies par dzimumu līdztiesību pēc būtības vai vārda pēc? Skaties Zanes Feifas, reklāmas aģentūras "VUCA" vadītājas [video stāstu](#).

Attēls: Nacionālo bruņoto spēku 2. mehanizētā kājnieku bataljona Kaujas atbalsta rotas vecākais speciālists Svjatoslavs Priedeslaipa un Mīnmetēju apkalpes komandiere Rūta Ieva Štībele

"Kareivis" nav tikai vīriešu dzimtes vārds

Saistīt dzīvi ar Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem ik gadu izvēlas vairāk nekā 15% sievietes. Vairums sabiedrības armiju uzskata par izteikti vīrišķīgu organizāciju, kur sievietēm ja nu gluži nav vietas, tad katrā ziņā ir ļoti grūti. Tas ir plaši izplatīts stereotips, kuram gan it nemaz nepiekrīt ne armijā dienšie puīši, ne meitenes. Ar saviem stāstiem un pieredzi dalās Nacionālo bruņoto spēku 2. mehanizētā kājnieku bataljona Kaujas atbalsta rotas vecākais speciālists Svjatoslavs Priedeslaipa un Mīnmetēju apkalpes komandiere Rūta Ieva Štībele. Kareivju iedvesmas stāstu un plašāku foto galeriju meklē [šeit!](#)

Attēli: Ekrānšāviņš no "WALLESS" video stāsta

Vai juristes ir gudrās blondīnes?

Vai mūsdienās juristu profesijā joprojām dominē vīrieši? Un vai taisnība ir populārās kultūras filmām, kas rāda juristes kā gudrās blondīnes? Šos stereotipiskos jautājumus apgāž Baltijas mēroga advokātu biroja "WALLESS" Rīgas biroja komanda, daloties savā stāstā par biroja dibināšanu, juristu darbu, līdzvērtīga atalgojuma principiem un iemesliem, kāpēc meitenēm un puīšiem izvēlēties šo prestižo un aizraujošo profesiju. Skaties "WALLESS" stāstu [šeit!](#)

Marita Zitmane,

Latvijas Universitātes asociētā profesore, kampaņas "Atvērtība ir vērtība" eksperte

21. gadsimta konstruētā sievišķība: kāda loma tajā ir medijiem?

"Tādas cilvēkam svarīgas īpašības un vērtības kā sievišķība, vīrišķība, skaistuma etaloni, veiksmē, panākumi un gods ir sociāli konstruētas lietas, par ko sabiedrība vienojas – pašlaik to saprotam tieši tā un ne citādi. Laika gaitā šīs konstrukcijas var mainīties. Un, kaut arī pēdējos gados arvien vairāk runājam par dzimumu līdztiesību, mēs kā sabiedrība joprojām sagaidām, lai sievietes piepilda noteiktas gaidas ar savu izskatu, izturēšanos, dzīvesveidu utt. Liela loma mūsdienu sievišķības konstruēšanā ir arī medijiem. Kādam tad jābūt sievietei 21. gadsimta Latvijā? Kā un vai vajag mainīt esošo standartu?". Plašāk lasi [šeit](#).

Zane Feifa,

reklāmas aģentūras "VUCA" vadītāja un "Atvērtība ir vērtība" vēstnese

Dzimumu līdztiesība darbavietā: pēc būtības vai vārda pēc?

"Panākt vienlīdzību gan profesionālajā vidē, gan dzīvē pēc darbadienas beigām ir viens no mūsdienu sabiedrības lielajiem uzdevumiem. Tiesa, pastāv daudz atšķirīgu viedokļu par to, kas ir vienlīdzība. Vai cīnīties par vienlīdzību nozīmē pielikt dzīvei tādas birkas kā "esmu feministe", "vīrieši dominē" u. tml. un soļot pa dzīvi ar tematiskiem skaļiem saukļiem? Vai tomēr rūpēties par vienādām tiesībām un profesionālās izaugsmes iespējām ikvienam neatkarīgi no dzimuma, vecuma, rases, reliģiskās piederības vai seksuālās orientācijas? Vai mēs cīnāmies par dzimumu līdztiesību pēc būtības vai vārda pēc?". Pilnu viedokli lasi [šeit](#).

Kaspars Zālītis,

Latvijas dažādības hartas koordinators, "Atvērtība ir vērtība" vēstnesis

Kāpēc uzteikt sasniegumus dažādības un iekļaušanas īstenošanā?

"Dažādības un iekļaušanas termins daļai organizāciju ir kļuvis par neatņemamu ikdienas sastāvdaļu, tomēr bieži pieredze ir balstīta starptautiskajā praksē, savukārt vietējie sasniegumi tiek atstāti novārtā vai par tiem netiek runāts skaļi. Jo vairāk mēs izcelsim pozitīvos piemērus un par tiem stāstīsim, jo ātrāk kļiedēsim aizspriedumus un bailes no šī "nezināmā dažādā", lai mūsu sabiedrība būtu brīvāka un atvērtāka." "Kaspars Zālītis iedvesmas uzrunu kustības "Dažādībā ir spēks" apbalvojumu pasniegšanā skaties [šeit](#)!

Attēls: "Stereotipu šovs" sarunu festivālā LAMPA

"Stereotipu šovs": ar humoru pret aizspriedumiem

Šogad, uzrunājot Latvijas sabiedrību, kampaņas "Atvērtība ir vērtība" ietvaros tapis unikāls koncepts jeb interaktīva spēle ar diskriminācijas elementiem "Stereotipu šovs". Tajā pārbaudījām pazīstamu politiķu, sabiedrisko aktīvistu, skandalozu personību, dažādu mājsaimniecību un pat Nacionālo bruņoto spēku karavīru viedokli par dzimumu līdztiesību. Spēle tika līdzsvarota ar noteiktu humora devu, bet vienlaikus veidojot objektīvu diskusiju par aktuālajiem jautājumiem. "Stereotipu šovu" vada sabiedriskais aktīvisks un feminists Kaspars Zālītis un sabiedriskā aktīviste, feministe, režisore un publiciste Alise Zariņa.

Attēls: "Stereotipu šovs" Ādažu militārajā bāzē

Līdz šim ir aizvadīti četri "Stereotipu šovi" - pirmā spēle tika notika šovasar Kalnciema ielas kvartālā, kam sekoja vērienīgs šovs sarunu festivālā LAMPA, savukārt Patriotu nedēļas laikā Ādažu militārajā bāzē notika divi šova pasākumi. Gada noslēgumā uz šovu par dzimumu līdztiesību ģimenes dzīvē aicinājām trīs dažādu ģimeņu pārstāvjus.

Video no "Stereotipu šova" norises sarunu festivālā LAMPA skatāms [šeit](#), ieraksts no armijas "Stereotipu šova" tiešraides skatāms mūsu kampaņas [Facebook lapā](#) un turpat arī pieejams noslēdzošā šova ieraksts - 22. decembra spēle ar trīs dažādu mājsaimniecību un ģimeņu dalību.

Attēls: "Dažādībā ir spēks" apbalvošanas ceremonija

Kustības "Dažādībā ir spēks" jaunumi

Pasniegtas "Dažādībā ir spēks" balvas iekļaujošākajiem darba devējiem Latvijā

Šī gada 20.novembrī norisinājās Sabiedrības integrācijas fonda un Ventspils Augsto tehnoloģiju parka radītās kustības "Dažādībā ir spēks" apbalvošanas ceremonija, kurā tika apbalvoti pieci darba devēji, kas 2020. gadā guvuši labākos rezultātus dažādības vadības ieviešanā savā organizācijā.

dažādībā
ir spēks

- ☉ Balvu nominācijā "Mūsu darbinieki" šogad saņēma "Paulig Coffee Latvia" par talantu vadību, pieejot katra darbinieka attīstībai individuāli;
- ☉ Apbalvojumu nominācijā "Mūsu principi" ieguva "Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca", kas ieviesusi inovatīvas darba metodes medicīnas jomā, tādējādi veicinot klientu apmierinātību ar pakalpojumu;
- ☉ Balvu nominācijā "Mūsu darba vide" saņēma "Ventspils reiss", kas izveidojis īpašu darba vides kvalitātes sistēmu, kalpojot par nozares paraugu citiem pašvaldību uzņēmumiem;
- ☉ Apbalvojumu "Mūsu tirgus attiecības" ieguva "SCHWENK Latvija" par mērķtiecīgu negadījumu izskaušanu darba vietā;
- ☉ Balvu "Mūsu saziņa" saņēma "Grifs AG" par darba spēka mobilitātes nodrošināšanu Latvijas reģionos, kur darba iespējas nav pietiekami plašas.

"Dažādībā ir spēks" balva tiek piešķirta darba devējiem par ieguldījumu dažādības veicināšanā Latvijā. Kustības mērķis ir veicināt toleranci pret dažādo Latvijas uzņēmumos un darba tirgū kopumā, kā arī Latvijas iedzīvotājos veidot izpratni, ka dažādība ir resurss. 2018. gadā kustībai pievienojās 23, 2019. gadā - 31, bet 2020. gadā - jau 36 darba devēji. No tiem 26 šogad pašvērtējumam pieteicās pirmo reizi.

Plašāku informāciju un video par laureātiem aicinām skatīt [šeit!](#) Savukārt pilns apbalvošanas ceremonijas video pieejams [saitē](#).

2021. gada pieteikšanās uz iekļaujošas darba vides pašnovērtējumu un "Dažādībā ir spēks" apbalvojumu būs pieejams no nākošā gada 1. marta. Seko līdzī jaunumiem: www.dazadiba.lv!

Lepojamies! Kustība “Dažādībā ir spēks” saņem prestižo “Eiropas uzņēmējdarbības veicināšanas balvas” atzinību

Iniciatīva “Dažādībā ir spēks” ieguvusi “Eiropas uzņēmējdarbības veicināšanas balva 2020” (European Enterprise Promotion Awards 2020) nacionālā līmeņa apbalvojumu kategorijā par atbildīgas un iekļaujošas uzņēmējdarbības veicināšanu. Konkursu organizē Eiropas Komisija ar mērķi izcelt labākos uzņēmējdarbības prakses piemērus visā Eiropā. Plašāk par sasniegumiem lasi [šeit](#).

Attēls: SIF sekretariāta direktore Zaiga Pūce un dāvanas patvēruma meklētāju bērniem

Svētku prieks patvērum meklētāju un bēgļu bērniem

Turpinot tradīciju, Sabiedrības integrācijas fonda labdarības akcijā kopā ar "Gribu palīdzēt bēgļiem" un "Latvijas Sarkano Krustu" šogad sarūpētas 47 dāvanas Latvijā dzīvojošajiem patvēruma meklētāju un bēgļu bērniem.

Paldies visiem, kuri atsaucās labdarības izaicinājumam un palīdzēja apdāvināt bērnus ar dažādām rotaļlietām, spēlēm, gardumiem un citām noderīgām lietām!

Visas dāvanas ir sasaiņotas un devušās ceļā pie bērniem, kas nepacietīgi gaida sarūpētos pārsteigumus Muceniekos un citviet Latvijā.

2021. gads pret diskrimināciju vecuma dēļ

Nākamgad informatīvās kampaņas dažādības veicināšanai fokuss un aktivitātes tiks vērstas pret diskrimināciju vecuma dēļ, ar ko ik dienu saskaras liela daļa Latvijas iedzīvotāju, īpaši – darba vidē.

"Atvērtība ir vērtība" rīkotāji aicina ikvienu organizāciju un uzņēmumu iesaistīties, lai kopīgiem spēkiem mazinātu diskriminācijas izpausmes un apzinātu labās prakses piemērus gan darba vidē, gan privātajā dzīvē.

Sīkākai informācijai un par sadarbības iespējām aicinām rakstīt e-pastā: atvertiba@dazadiba.lv!

atvērtība
ir vērtība

Aicinām sekot līdzi arī
“Atvērtība ir vērtība” notikumiem
atvertiba.lv un sociālo tīklu vidē!

atvērtība
ir vērtība

Vairāk par kampaņu un sadarbības iespējām: atvertiba@dazadiba.lv.

Ja turpmāk nevēlaties saņemt “Atvērtība ir vērtība” ziņas, norādiet to atbildē uz šo e-pastu.

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ